

ВИСНОВОК

наукового керівника щодо виконання

індивідуального плану виконання освітньо-наукової програми
підготовки доктора філософії та роботи над дисертацією

Мережка Сергія Івановича

«Формування та реалізація державної політики протидії корупції»,

яка подається на здобуття наукового ступеня доктора філософії

з галузі знань 28 – Публічне управління та адміністрування

за спеціальністю 281 – Публічне управління та адміністрування

Мережко Сергій Іванович у 2018 році закінчив Харківський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентіві України за спеціальністю «Державне управління» та отримав диплом магістра з державного управління. Також у 2018 році Мережко Сергій Іванович вступив до аспірантури Харківського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентіві України. Навчальна складова індивідуального плану виконання освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії Мережко С.І. виконав вчасно та у повному обсязі.

Робота Мережка С.І. над темою дисертації почалась із визначенням завдання дисертаційного дослідження а саме:

- обґрунтувати теоретичні засади, визначати поняття, сутність та види корупції;
- визначити фактори, які впливають на виникнення і масштаби корупції;
- узагальнити провідний закордонний досвід протидії корупції;
- визначити організаційно-правові засади протидії корупції в Україні;
- розробити заходи щодо протидії бюрократичній та інституційній корупції в Україні;

- розробити дійову модель протидії корупції в Україні.

Всі визначені завдання дисертаційної роботи які ставив перед собою Мережко С.І. виконані та зроблені наступні висновки. Доведено, що корупція – це явище, що характеризує зловживання своїм посадовим становищем в особистих (корпоративних) цілях з метою отримання неправомірної вигоди. Залежності від змісту та способу дії, було виділено такі види корупції:

- в публічному секторі та в приватному секторі;
- бюрократичну (на рівні особи) та інституційну (на рівні окремого інституту), при цьому остання поділяється на сумарну, ланцюгову та системну;
- ту, що здійснюється з метою зниження витрат (для хабародавця) або збільшення вигоди;
- централізовану або децентралізовану;
- передбачувану та довільну;
- готівкову та безготівкову тощо.

Визначено, що корупція є загальнопоширеним у світі явищем, що характеризується отримання неправомірної вигоди завдяки використанню свого службового становища. Найбільше вона поширена в публічному секторі. Факторами, які впливають на виникнення й масштаби корупції в ній є такі, як: якість бюрократії, рівень заробітної плати в публічному секторі, система покарань, інституційний контроль, рівень прозорості процесу публічного управління, приклади керівництва держави.

Доведено, на основі вивчення закордонного досвіду, що ефективна стратегія протидії корупції, як правило, включає такі заходи, як:

- формування у політичної та адміністративної еліти нульової терпимості до корупційних проявів;
- скорочення масштабів державного регулювання економіки,
- забезпечення максимально прозорих та вільних від дискреції заходів щодо реалізації державної політики в економічній сфері;
- демонополізація економіки;

– реформування публічної служби зокрема, шляхом підвищення заробітної плати в публічному секторі, збільшення стимулів до чесної поведінки, введення дійової системи контролю та покарань для державних службовців та посадових осіб органів місцевого самоврядування;

– демократизація публічного управління.

Аналіз нормативно-правової бази та проведене соціологічне дослідження дозволив виділити низку проблем, які спричиняють поширення бюрократичної (перша група) та інституційної корупції (друга група) в Україні і які ще належить вирішити. До першої групи віднесено: недосконала система комунікації між органами публічної влади та громадськості, низький рівень прозорості публічно-управлінської діяльності; недосконала система прийняття управлінських рішень, низький рівень залучення громадськості до управління публічними справами; недосконала система планування розвитку громад, управління бюджетом та персоналом.

До другої групи: відсутність ефективної взаємодії між державними органами, що займаються питаннями протидії корупції; формальний характер діяльності консультативно-дорадчих громадських органів, що діють при центральних та місцевих органах публічної влади; відсутність послідовності у реалізації антикорупційної політики (кожен уряд мав своє бачення ключових заходів); ігнорування системи громадського моніторингу та оцінки.

Для протидії бюрократичній корупції в Україні запропоновано використання комплексного підходу. Цей підхід передбачає: розробку та впровадження антикорупційної нормативно-правової бази і створення антикорупційних структур на рівні окремих організацій і відомств; впровадження принципів і культури належного врядування в діяльність органів публічної влади; проведення структурних реформ, спрямованих на усунення недоліків в діяльності органів публічної влади на місцевому рівні (у інформаційній, бюджетній, кадровій та інших напрямках роботи).

Узагальнення світової практики дозволило виділити два основних способи протидії інституційній корупції. Перший – тактично-правовий, який полягає у створенні жорсткої системи покарання корумпованих чиновників і ліквідації мереж, що підтримують корупцію. Другий – стратегічно-культурний, націлений на формування культури несприйняття корупції у суспільстві в цілому, та публічній сфері, зокрема. Саме останній доцільно покласти в основу реалізації антикорупційних заходів в Україні.

Запропоновано «громадсько-мережеву» модель протидії корупції в Україні, основою якої є громадська антикорупційна мережа, що формується з представників громадських організацій – захисників інтересів своїх громад у боротьбі з корупцією насамперед на місцевому рівні. У якості фінансової бази даної моделі запропоновано використовувати фандрейзинг та краудфандінг. Перевагами запропонованої моделі є використання потенціалу широкого кола акторів до реалізації антикорупційної політики, що забезпечує належне підґрунтя для її легітимності, результативності та зміни політичної культури у суспільстві, формування практики несприйняття корупції у всіх її формах та проявах.

Працюючи над дисертацією Мережко С.І. проявив себе як науковець, який має достатній рівень теоретичної і методичної підготовки, цілком спроможна самостійно ставити й вирішувати наукові та практичні завдання. Слід відзначити вміння Мережко С.І. працювати з інформацією, систематизувати й узагальнювати теоретичні та практичні матеріали дисертаційного дослідження.

Мережко С.І. плідно співпрацював з науковим керівником протягом усього терміну навчання в аспірантурі. Здобувач постійно вдосконалював свою професійну майстерність, підвищував рівень виконання наукових досліджень та зарекомендував себе як наполеглива, ініціативна та працелюбний дослідник. Здобувач безпосередньо брав участь у виконанні всіх етапів проведення дослідження. Ним проаналізовано літературні джерела за темою дисертаційної роботи, здійснено постановку мети і завдань

дослідження, отримано, оброблено та узагальнено результати досліджень, обґрунтовано основні положення роботи та висновки. Усі наукові та практичні результати, що наведені в дисертації, отримані особисто здобувачем.

Дисертаційна робота Мережка С.І. є самостійно виконаною науковою працею. Усі сформульовані в ній висновки, теоретичні положення та пропозиції ґрунтуються на особистих дослідженнях. У роботі не використовувалися ідеї співвиконавців науково-дослідної роботи. Основні положення дисертаційного дослідження висвітлено у 6 публікаціях, з них 4 – у наукових фахових виданнях у галузі науки «Державне управління». Загальний обсяг публікацій становить 3,5 авт. арк.

Вважаю, що наукова складова індивідуального плану роботи Мережка Сергія Івановича виконана повністю та на високому рівні

Науковий керівник,
доктор наук з державного управління,
професор кафедри публічної політики
ННІ «Інститут державного управління»
Харківського національного університету
імені В.Н. Каразіна

Вячеслав ДЗЮНДЗЮК